

IŠRINKTA PLATI AMERIKOS DEMOKRATINIŲ LIETUVIŲ TARYBA; 312 DELEGATŲ DEMOKRAT. LIETUVIŲ SUVAŽIAVIME, \$5,141 AUKŲ

KRISLAI

Frank Sinatra ir Mike Gold.
Nauja Mintis.
Gera, kad Prispazino.
Ar Mūsų Kariai Turi
Teises?

Rašo A. BIMBA

Amerikos jaunimas, ypač jaunos mergės, nebėgi atsižavėti Fr. Sinatros dainomis. Iš dainavimo Sinatra jau praturtėjo.

Daily Workerio kolumnistas Mike Gold išėjo su smarkia kritika prieš Sinatrą. Gold tiesiog sako, kad Sinatra nėra joks rimtas dainininkas, prie dainininkų jo negalima nė skaityti! Tik radioj trūkstas jį išgarsino ir "pardavė" Amerikos jaunims žmonėms.

Aš irgi nesuprantu, ką mūsų jaunimas randa bei mato Sinatros dainavime. Jis yra paprastas "krūneris." Rimtam koncertui jisai netinka.

Sinatra yra radioj mažiausio mokėjimo išgarsinti padaras.

Vienas draugas kelia klausimą apie organizavimą veteranų motinų klubų. Mintis gera. Bet argi mūsų moterų klubai negalėtų praversti specialio vėjaraupio tarp veteranų motinų ir jas į savo eiles įtraukti?

Mūsų moterų klubai puikiai darbuojasi. Beveik visos klubų narės turi sūnus kariuomenėje.

Labai ilgai man ne visai buvo aišku santykiai tarpe Naujųjų ir karo pradžioje Chicagojeėjusio Jaunimo.

Atsimeiname, to Jaunimo redaktorius, išgirdęs apie nacių gaujų įsiveržimą Sovietų Sąjungon, ypač Lietuvon, sušuko: "Three cheers for Hitler and his legions!"

Dabar viskas paaiški. Gruodžio 16 dienos Naujienose patsai Grigaitis pasako, kad Jaunimo "leidimą 1941 metais finansavo Naujienos."

Naujųjų visas bosas ir leidėjas yra Grigaitis. Vadinas, Jaunimas buvo Grigaičio organas. Aišku, kad be Grigaičio pritarimo ir žinios Jaunimo redaktorius nebūtų taip garsiai apsidžiaugęs Hitlerio barbariškų gaujų siuntimu Lietuvos žemėje.

Dabar tas pats Grigaitis nudo-la didelį Hitlerio priešų ir sakosi esąs labai susirūpinęs Lietuvos "nepriklausomybe."

Tie, kurie sakė Hitlerio gaujų "three cheers," yra amžini priešai Lietuvos ir visos žmonijos.

Gal jau apie dešimtis milijonų Amerikos jaunų vyrų ir moterų randasi Dėdės Samo ginkluotose jėgose. Jie visi yra piliečiai. Jie visi yra balsavimo amžiaus žmonės.

Ar jie tebeturi demokratines balsavimo teises?

O gal jų įstojimas į krašto gynybos armiją staiga atėmė iš jų pilietybės teises?

Šie klausimai dabar svarstomi Kongrese. Stebėtis reikia, kad atsiranda tokių reprezentantų ir senatorių, kurie bando mūsų kariams tas jų teises atimti. Tokiais yra Republikonų Partijos šulai ir demokratų iš pietinių valstijų.

Kongrese yra biliūs, kad kariams būtų suteikta teisė ir proga dalyvauti 1944 metų Balotai turi būti jiems pasiųsti prezidentiniuose rinkimuose. Federalė valdžia turi suorganizuoti aparatą, kad visi kariai galėtų dalyvauti rinkimuose.

Darbo Žmonių
Dienraštis
Kaina \$6.50 Metams
Užsieniuose \$8.00
Brooklyne \$7.00
Metams

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

No. 299

LAISVĖS

ANTRASAS: 427 LORIMER STREET

Brooklyn, N. Y., Antradienis, Gruodžio-Dec. 21, 1943

Pavienio Numerio Kaina 3c.

Metai. XXXIII Dienraščio XXV

DEMOKR. LIETUVIŲ TARYBON ĮEINA ATSTOVAI IŠ VISOS ŠALIES, NUO ATLANTO IKI PACIFIKO

Antrojoje Demokratinėse Lietuvių Suvažiavimo sesijoj, Webster svetainėje, New Yorke, gruodžio 19 d., vienbalsiai tapo išrinkti sekami veikėjai ir veikėjos Amerikos Demokratinėse Lietuvių Taryboje:

Vincas Bovinas, Antanas Bimba, Jonas Gasiūnas, Kazys Kreivėnas, Wolteris Kubilius, Rojus Mizara, Keistutis Michelsonas, Eva Mizarienė, Katrina Petrikenė ir Domininkas Solomskas — Brooklyn.

Iš kitų kolonijų išrinkti sekami: Dr. A. L. Graičiūnas, A. Jakubauskienė ir Vincas Andriulis — Chicago; Dr. M. Palevičius, P. Jočionis ir M. Batuliavičius — Detroit; J. Žebrauskas ir S. K. Mažanskas — Cleveland; Dr. Johanna Baltrušaitienė, J. Mažeika ir Jonas Urbonas — Pittsburgh; Petras Pėstininkas — Scranton; J. Vilkelis — Wilkes Barre; Kazys Naravas — Shenandoah; J. Lukoševičius — Philadelphia; W. Černiauskas — Rochester; J. K. Navalinskienė — Binghamton; P. Paserskis — Baltimore; J. Liaudanskas — Lewiston; V. Vilkauskas — Nashua; Profesorius F. Kubilius, A. Kupstis ir G. Lekas — So. Boston; Jurgis Simaitis — Montello; Jonas Karsonas — Lowell; Stasys Penkauskas — Lawrence; Jonas Grybas — Norwood; M. Sukackienė — Worcester; P. A. Jatulis — Stoughton; Wolteris Brazauskas — Hartford; Kristina Stanislovaitienė — Waterbury; J. J. Mockaitis — Bridgeport; Jonas J. Gerdis — New Britain; Juozas Bimba — Paterson; Antanas Matulis — Jersey City; Antanas Stripeika — Elizabeth; G. Jamisonas ir J. Paukštaitis — Newark; K. B. Karosienė — San Francisco ir Oakland; J. Stupuras — Portland, Oregon, ir M. Baltrušaitis — Seattle.

Kolonijos, iš kurių nėra atstovų, o kada ten susiorganizuos vietinės Demokratinėse Lietuvių Tarybos, tai joms paliekama pilna teisė išrinkti savo atstovus į šią nacionalę tarybą vėliau.

Labai Daug Svečių Antroje Demokratinėse Lietuvių Su- važiavimo Sesijoje ir Jie Gausingai Aukojo

Antrojoje Demokratinėse Lietuvių Suvažiavimo Sesijoj, Webster Hall svetainėje, New Yorke, sekmadienį dalyvavo 312 delegatų nuo daugelio tuzinų organizacijų iš visų Amerikos sričių.

Apart delegatų, iš ryto prisirinko svečių pusė svetainės, ne tik vietinių, bet ir iš kitų valstijų. O sekusioj masinė-prakalbų sesijoj publika jau užpildė didžiulę svetainę, kurion tūkstančiai sutelpta.

Suėję darbininkai, verslininkai-biznieriiai ir profesionalai gausiai aukėjo, čia jau sudėdami \$1,708 su centais.

Pirm suvažiavimo buvo atsiųsta ir pirmojo sesijoj išeikta \$3,433 su centais. Taigi viso suaukota daugiau kaip \$5,141 iki suvažiavimo masinio susirinkimo užsidarymo.

Tačiau ant rytojaus po Puikus, teisingas biliūs. Bet yra tokių ponų, kurie tam biliui priešinasi.

Lietuvos Partizanų, Lietuvių Raudonarmiečių, Lietuvių Poetų ir Rašytojų Sveikinimai Demokratinėse Lietuvių Suvažiavimui

ŽEMIAU TELPA TELEGRAMOS, PRIŠIŠTOS DEMOKRATINIŲ LIETUVIŲ SUVAŽIAVIMUI, ĮVYKUSIAJAM GRUODŽIO 18-19 DD., NEW YORKE:

Nuo Lietuvos Partizanų

Visi tikrieji Lietuvių tautos sūnūs dalyvauja kovoj prieš nacius okupantus. Mes aukojame visas savo jėgas, net ir pačią gyvybę, kai reikia, Lietuvai laisvinti nuo vokiečių jungo.

Stengdamiesi padėti žygiuojančiai pirmyn Raudonajai Armijai greičiau atva duoti Tarybų Lietuvą, mes, lietuviai partizanai, vis smarkiau ir smarkiau atakuosime vokiečius įsiveržėlius.

Mes taip pat nuoširdžiai jums dėkojame už dovanas, kurias jūs mums atsiuntėte.

Mes tikimės, kad jūsų suvažiavimas, sušauktas lemiamuoju kovos momentu prieš hitlerizmą, pilnai pasiseks.

(Pasirašo)

Lietuvių Žalgirio Partizanų Būrio vardu
PRIMAITIS,
VIRŠILA.

Nuo Lietuvių Raudonarmiečių

Maskva.—
Broliai ir Seserys Anapus Vandenyno!

Jau beveik ištisi metai, kai Lietuviški Raudonosios Armijos junginiai kaujasi prieš vokiečius įsiveržėlius. Tuo laikotarpiu mes sunaikinome dešimtis ir dar dešimtis tūkstančių nacių ir mūšiais praskynėme sau kelią per 130 kilometrų į vakarus. Vien tik vasaros metu mes atvadavome daugiau kaip 60 gyvenamųjų vietovių. 3,000 karininkų ir kareivių lie-

tuviškos Raudonosios Armijos jėgose yra apdovanoti ordinais ir medaliais už drąsų veiksmuose. Tai šitoks yra kuklus mūsų prisidėjimas prie Tarybų Sąjungos pergalingos ir didvyriškos kovos.

Paskutiniaisiais metais mūsų draugovė su kitomis Tarybų Sąjungos tautomis tapo sustiprinta ir sucementuota kautynėse ir krauju. Mes esame tikri, jog mūsų pergalė jau arti, nes kaip didžiųjų demokratinėse tautų vadai pareiškė Teherane: "Nėra pasaulyje tokios galybės, kuri pajėgtų pastoti mums kelią sunaikinti vokiečių armijas sausumoje, jų submarinus jūrose ir jų karines dirbyklas atakomis iš oro. Mūsų atakos bus neatlaidesios ir eis vis didyn ir didyn."

Mes, Lietuviški Raudonosios Armijos jėgų kariai, sveikiname lietuvius amerikiečius, kurie čia susirinko į priešfašistinę konferenciją (Demokratinėse Lietuvių Suvažiavimą), ir šaukiame juos dar didesnių pastangų dėti kovoj prieš hitlerizmą.

(Pasirašo)
Generolas majoras Karvelis,
pulkininkas Urbšas, pulk. Šurkus,
leitenantas pulk. Petronis.

Nuo Lietuvių Poetų, Rašytojų, Visuomenininkų ir Kt.

Maskva.—

Mes siunčiame nuoširdžiausius sveikinimus jums, susirinkusiems šiame priešfašistiniame demokratinėse lietuvių suvažiavime ir lietuviams amerikiečiams. Mes labai branginame jūsų paramą bendrajai ir milžiniškai kovai prieš hitlerizmą ir jo agentus. Jūsų dedamos pastangos (Tąsa 2-ame pusl.)

4 KARINIAI KRIMINALISTAI PAKARTI CHARKOVE

Charkov. — Karinio So vietų teismo sprendimu, sekmadienį buvo pakarti keturi žudytiniai ir kankintojai civilių sovietinių piliečių — trys vokiečiai ir vienas rusas pardavikas. Jų koriną stebėjo 50,000 minia, susirinkusi Charkovo miesto aikštėje. Žmonės delnų plojimais ir atitinkamais šūkiais pritarė bausmei, kurios šimteriopai užsitarnavo tie hitleriniai žvėrys.

Kartuvių kilpos buvo iš anksto prirengtos. Keturi amerikiniai Fordo trokai atvežė nusmerktuosius, kiekvieną kriminalistą po atskirą kilpą. Pirmuos kariai, buvo perskaitytas radijo garsiakalbin sprendimas, ir įsakyta įvykdyti mirties bausmę. Kilpos jau buvo uždėtos žmogžudžiams ant kaklų; trokai truktelių, ir pakartieji jau tabalavo ore.

Jie nubausti už žiauriausias žudynes, kurias atliko tuo metu, kai Charkovas buvo nacių užimtas. Teismas prieš juos ėjo viename Charkovo teatre.

Pakarti tapo šie: vokiečių šnipų kapitonas Wilhelm Langheld, 52 metų; leitenantas Hans Ritz, 24 metų; kapralas Reinhard Retzlav, 39 metų, ir rusas išdavikas Michail P. Bulanov.

Tai dar pirmoji kariniam kriminalistam bausmė po to, kai prez. Rooseveltas, maršalas Stalinas ir Anglijos premjeras Churchillas bendrai pareiškė Teherane, jog Talkininkai atsietis fašistinės Ašies piktadariams už jų žudynes ir žvėriškumus prieš civilius gyventojus užimamuose kraštuose ir prieš belaisvius.

Nusikaltėlius gynė paskirti gabūs sovietiniai advokatai, kurie ypač įrodinėjo, jog aukštoji vokiečių komanda priverė kriminalistus prie tų baisenybių. Taip teisinosi ir prisipažinę kaltininkai, įtardami aukštuosius nacių komandierius. Visa byla buvo vedama dviem kalbom — rusų ir vokiečių, ir kiekvienas žodis išverčiamas.

Langheld prisipažino nužudęs daugiau kaip 100 asmenų, Retzlav — 120, o

Ritz — daugelį abelnai. Rusas pardavikas Bulanovas prisipažino, kad jis, kaip žmogžudystės troko vairuotojas, padėjo vokiečiams sumestį į tą troką ir nunuodyti apie 60 vaikų, nuo 4 iki 12 metų amžiaus.

Amerikiečiai Dar 2 Myl. Pirmyn Italijoj

ALŽYRAS, gruod. 20. — Amerikos tankai ir pėstininkai pažygiavo dar dvi mylias pirmyn Liri kloniu, vakarinėje Italijoje, linkui Romos, ir apgulė vokiečius San Vittore mieste.

Amerikiečiai, diena pirma atimdami iš vokiečių San Pietro, labai daug priešų užmušė bei sužėdė.

Aštuntoji anglų armija, rytiniame Italijos ruože, atėmė iš vokiečių Conslavi.

London. — Plaučių uždegimu sergančiam Churchillui, Anglijos premjerui, jau praėjo pavojingiausias ligos laipsnis, kaip teigia jo gydytojai.

RAUDONOJI ARMIJA GALINGAI ŽYGIUOJA ARTYN LATVIJOS

LONDON, gruod. 20. — Per penkių dienų galingą ofensyvą į pietus nuo Nevelio, Raudonoji Armija su triuškinio vokiečių linijas, nubloškė priešus apie 20 mylių atgal penkiasdešimties mylių ilgio frontu, užmušė 20,000 hitlerininkų, nelaisvėn paėmė 2,000 ir atvadavo daugiau kaip 500 gyvenamųjų vietovių, tarp kurių yra geležinkelio stotys Jezerišče, Gribači ir Byčicha ir eilė miestų-miestelių.

Sovietiniai kovūnai pagrobė 194 nacių kanuoles, 37 tankus, 75 mortiras, 735 kulokosvaidžius, daugiau kaip 5,000 automatinėse ir paprastų šautuvų, 110 automobilių, 24 sandėlius ginklų, amunicijos, maisto ir kt.

O mūsųose raudonarmiečiai tuo žygiu sunaikino 69 priešų tankus, 164 kanuoles, 123 mortiras, 586 kulkosvaidžius, 760 automobilių ir 16 sandėlių įvairių karinių reikmenų.

Londono radijas pranešė, kad sovietiniai kovūnai užėmė pozicijas jau arčiau, kaip 50 mylių nuo Latvijos sienos.

Atimdami iš nacių minimas stotis, jie perkirto vokiečiams geležinkelį tarp Nevelio ir Vitebsko, ir greisia priešams svarbiame geležinkelio mazge Polocke, toliau į pietų vakarus.

NUSIGANDE LIETUVŲ VOKIEČIAI

Nusigandę Sovietų maršavimo pirmyn, vokiečiai jau iškraustinėja civilius gyventojus iš pasieninių Latvijos, Lietuvos ir Estijos miestų.

Sovietai Atvadavo Chersono Uostą

LONDON, gruod. 20. — Raudonoji Armija šauniu smūgiu atėmė iš nacių Chersono uostamiestį, ties Dniepro uostų įplaukimu į Juodąją Jūrą ir netoli Bugo upės žiočių. — Chersonas, pagal senus 1930 metų skaitmenis, turėjo 100,000 gyventojų.

Berlyno radijas pripažino, jog Sovietų kariuomenė užėmė Chersoną, kuris stovitėk už 30 mylių į rytus nuo Odessos didmiesčio ir uosto.

Sovietinės jėgos nuskandino Barents Jūroj nacių transporto laivą, 7,000 tonų.

Australai laimi prieš japonus N. Guinejoj.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Every day except Sundays and Holidays
Established April 5, 1911
427 LORIMER ST., BROOKLYN, 6, NEW YORK
Tel. STag 2-3878

President Jos. Weiss
Secretary Treasurer D. M. Shell
Editor Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES:	
United States, per year	\$6.50
United States, six months	\$3.50
Brooklyn, N. Y., per year	\$7.00
Brooklyn, N. Y., six months	\$3.75
Foreign countries, per year	\$8.00
Canada and Brazil, six months	\$3.75
Canada and Brazil, per year	\$7.00
Canada and Brazil, six months	\$3.75

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Lietuvos Partizanų, Lietuvių Raudonarmiečių, Lietuvių Poetų ir Rašytojų Sveikinimai Demokratinėi Lietuvių Suvažiavimui

(Taša nuo 1-mo puslapio)

gos yra ypatingai svarbios dabar, kuomet Tarybų Sąjunga, Jungtinės Valstijos ir Didžioji Britanija — trys didieji demokratiniai kraštai — pilnai susitarė, kada ir kokią dydžio žygių bus daromi iš Rytų, Vakarų ir Pietų.

Šimtai tūkstančių lietuvių — vieni Lietuviškuose Raudonosios Armijos pulkuose, kiti partizanų būriuose ir ištisoje okupuotoje Lietuvoje — kovoja, siekdami sunaikinti hitlerizmą, išlaisvinti Lietuvą ir statyti laimingą Tarybinį gyvenimą jos žemėje.

Mes esame tvirtai įsitikinę, jog tikrai Tarybinė santvarka tegali lietuvių tautai laiduoti tikrąją nepriklausomybę, aukštą tautinės kultūros išsivystymą ir gerovės būklę.

Mes tikimės, kad šis jūsų suvažiavimas padės teikti visus Amerikos lietuvių kovon prieš hitlerizmą.

(Pasirašo)

Profesoriaus Jonas Kriščiūnas, Antanas Kvedaras (miškininkas); Juozas Žiugžda (pedagogas - žurnalistas); Prof. Vytautas Girdzijauskas; Kazys Preikšas (vissuomenininkas); Daktaras Jonas Nainys; Eugenijus Meškauskas (teisininkas); Prof. Povilas Pakarklis, teisininkas; Matas Mickis (agronomas); Stasys Rašiškis (vissuomenininkas); Marija Kutraitė (Aukščiausios Tarybos narė, pasižymėjusi snaperė); Salomeja Neris, Liudas Gira, Petras Cvirka, Augustinas Gričius, Antanas Venclova, Kostas Korsakas, Jonas Marcinkevičius, Juozas Baltušis (rašytojai); Juozas Banaitis (kompozitorius); Jonas Šimkus, Edvardas Mielaitis (rašytojai); Aleksandra Staškevičiūtė (dainininkė); Kazimiera Kymontaitė (aktorė); Stepas Žukas (dailininkas); Vytautas Jurkūnas (dailininkas); Liuda Vainekytė (dailininkė); Irena Žebenkienė-Trečiokaitė (dailininkė); Vytautas Pečiūra; Romanas Marijosius (dailininkas).

SUVAŽIAVIMO MASINĖ SESIJA VIENBALSIAI PRIĖMĖ IR PASIUNTĖ SEKAMO TURINIO ATSAKYMUS Į SVEIKINIMUS:

JUSTUI PALECKIUI,

Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirm., Maskva, SSSR.

Demokratinėi Amerikos Lietuvių Suvažiavimo dalyviai prašo tamstą, kaip tarybinės Lietuvos respublikos prezidentą, ir Mečį Gedvilą, kaip Lietuvos respublikos premjerą, perduoti žemiau pareikštusius sveikinimus adresuojamiesiems:

Drąsiesiems Lietuvos Partizanam:

Broliai ir sesės Lietuvos partizanai! Visą demokratinę Amerikos Lietuvą, sykiu su visu laisvę, taiką ir demokratiją mylinčiuoju pasauliu, džiaugiasi ir didžiūniasi jūsų drąsiais žygiais prieš vokiškuosius okupantus. Jūsų garbingos kovos dėl skubiosios tarybinės Lietuvos išlaisvinimo duoda įkvėpimo mums, Amerikos lietuviams, daugiau dirbti, drąčiau stiprinti savo krašto karines pastangas ir uoliau remti mūsų prezidento Rooseveltto karinę programą.

Demokratinės Amerikos lietuvių visuomenės atstovai, susirinkę 1943 m. gruodžio 18-19 dd. i Demokratinę Lietuvos Suvažiavimą New Yorke siunčia jums, drąsieji Lietuvos partizanai, savo broliškų sveikinimų ir linkėjimų, kad juo greičiau Lietuva būtų išlaisvinta iš ilgaamžio lietuvių tautos priešo okupacijos ir kad mes vėl galėtume su jumis laisvai susisiekti laiškais ir pasidalinti mintimis.

Amerikos lietuvių demokratinė visuomenė deda didžiausią pastangą teikti visokią pagalbą tiems lietuvių tautos sūnams ir dukroms, kurie aktyviai kovoja prieš vokiškuosius fašistus, okupavusius Lietuvą.

Tegyvuoją drąsieji Lietuvos partizanai!

Tegyvuoją laisva Lietuva!

Lietuviams Raudonarmiečiams:

Nepaprastu džiaugsmu ir pasididžiavimu demokratinė Amerikos lietuvių visuomenė sutiko žinią, kad Raudonosios Armijos eilėse atsirado lietuviškieji daliniai arba lietuviški pulkai, kurių tikslas drąsiai mušti hitlerinį užpuolimą ir priartinti Lietuvos išlaisvinimo valandą. Godžiai skaitome žinias apie lietuviškų dalinių, apie paskyrių lietuvių kovų pasižadėjimus mūšiuose, apie jiems užpelnytai duodamus ordinus. Tuo džiaugdamiesi, kiek išgalėdami teikiame jums kad ir menkėtą pagalbą. Mūsų darbščiosios moterys dienomis ir naktimis mezza jums visokius mezginius; mūsų duosnioji visuomenė yra pasirijusi padėti jums, broliai, nepaisant visokių kliūčių.

Demokratinė Amerikos Lietuvių Suvažiavimas, įvykęs 1943 m. gruodžio mėn. 18-19 dd., New Yorke, siunčia sveikinimus jums, narsieji lietuvių tautos sūnūs, devintieji garbingomis raudonarmiečių uniformomis. Mes puikiai žinome, kad jūsų drąsi kova yra ne tik dėl greitesnio Lietuvos išvadavimo iš vokiškojo okupanto priespaudos, bet ir dėl laisvės visų tautų, visų laisvę ir demokratiją mylinčių kraštų, taigi ir dėl Amerikos. Sveikiname jus, narsieji kovūnai, ir linkime sėkmingai mušti priešą; linkime, kad juo greičiau įžengtumėt į savo mylimąją Lietuvą, į Vilnių, į Kauną, į Klaipėdą.

Antrą vietą užėmė Ukrainos TSR meisteris Boleslavskis, nedaug vyresnis už Smyslovą (Boleslavskui 22 metai!), o savo žaidimo kokybė labai primena jaunąjo grosmeisterio drąsą ir originalų žaidimo stilių.

Trečią vietą atiteko grosmeisteriams Lilientaliui ir Kotovui, kurie visuomet užtikrintai užima aukštą vietą visuose šachmatų turnyruose. Ypač aukštai reikia įvertinti talentingojo Kotovo pasiekus rezultatus, nes jis dirba N. karinio fabriko vyriausiuoju inžinierium ir per visą karo metą tik pirmą kartą dalyvavo šachmatų turnyre. Šis turnyras sukelė didžiausią susidomėjimą šauniosios Raudonosios Armijos eilėse, kur yra labai daug šachmatų mėgėjų.

Bet tomis vienomis rungtynėmis negalėjo baigtis intensyvus Tarybų Sąjungos šachmatų gyvenimas. Visasajunginio Kūno Kultūros ir Sporto Komiteto nutarimu šių metų balandžio mėnesiu buvo užplanuotas visos Tarybų Sąjungos geriausių šachmatų meistrų suskrydis prie Uralo-Sverdlovsko mieste. Ten turėjo įvykti treniruotės turnyras, o be to, geriausieji meisteriai turėjo duoti moksliską savo kūrybos šachmatų teorijoje susumavimą. Kiek man žinoma, toks moksliskasis tikslas geriausiųjų šalies šachmatininkų suvažiavimas įvyko pirmą kartą pasaulyje.

Kandidatams į tą suvažiavimą nuo Maskvos miesto atrinkti vasario-kovo mėn. buvo įvykdytas eliminacinis meistrų turnyras,

kuriam teko dalyvauti ir man, kaip persikėlusiam gyventi Maskvoje. Šiame eliminaciniame turnyre sužaidžiau labai nevaisingai dėl rimtos turnyrinės treniruotės stokos, bet gyvendamas Maskvoje pasitengsiu, pavyti, kas nustota. Eliminacinis Maskvos meistrų turnyras pasibaigė gerai žinomo šachmatininkas meisterio leitenanto Ragozino ir naujo meisterio Zagorianskio pergale. Jie abu pasidalijo dvi pirmąsias vietas. Toliau sekė nusipelnęs meisteris Romanovskis, Alatorcevas ir Panovas. Į suvažiavimą gavo vykti Ragozinas ir Zagorianskis.

Sachmatų mėgėjai su dideliu nekantrumu laukė Sverdlovsko turnyro, kuriame turėjo pirmą kartą karo metu dalyvauti absoliutinis TSRS šachmatų čempionas, ordinu apdovanotas M. M. Botvinnikas. Jis paskutiniu laiku negalėjo skirti daug savo laiko tinkamai treniruotei, nes dirba inžinierium N. kariniame fabrike. Todėl jo šansai kėlė šiek tiek abejonių, ypač turint galvoje, kaip veržėsi į mūšį vis augantieji jaunieji TSRS šachmatininkų kadrų.

Bet Botvinnikas liko senu Botvinniku! Lengvai ir virtuoziskai jis nugalėjo savo karštus jaunus varžovus. Su didele persvara Botvinnikas laimėjo pirmąją vietą, parodęs, kad sujungtoms tautomis galutiniai sūriuskinus fašistinius grobiukus jis galės įrodyti savo pranašumą tarptautinėje plotmėje ir laimėti pasaulines pirmenybes.

Antrą vietą tame turnyre užėmė išbandytas turnyrų kovotojas, saulėtojo Azerbaidžano atstovas, meisteris Makogonovas. Toliau eina jaunieji talentai Smyslovas ir Boleslavskis, kuriems šiame turnyre nepavyko įrodyti karštos jaunystės pranašumo.

Žodžiu, šachmatų gyvenimas verda, jei dar turėsime galvoje, kad š. m. rugsėjo mėn. Maskvoje įvyks TSRS šachmatų pirmenybės dalyvaujant visiems Tarybų Sąjungos grosmeisteriams ir geriausiems meisteriams su Botvinniku ir daugelio tarptautinių rungtynių laimėtoju Floru priekšaky. Pasiruošimas toms pirmenybėms jau yra pačiame įkarštyje. Liepos 10 d. Maskvoje atidaromas sostinės meistrų mokomasis metodinis sambūris, po to eis eliminaciniai turnyrai.

Mokomasis turnyras užtruks du mėnesius. Per tą laiką TSRS visasajunginių šachmatų pirmenybių dalyvių supažindins su visais naujaisiais teoriniais tyrimais. Jie atliks intensyvią treniruotę.

Galima tikrai pasakyti, kad prasidedančios rugsėjo 1 d. visasajunginės pirmenybės, dalyvaujant žymiausiems meisteriams, bus viso šachmatininkų pasaulio dėmesio centre.

Lygiagrečiai intensyviai varomas masinis organizacinis darbas Raudonosios Armijos daliniuose, karo ligoninėse ir tarp mokyklinio jaunimo. Kovo mėn. atidarytas jaunųjų šachmatininkų klubas ir įvykdytas Maskvos moksleivių čempiona-

Prie Šachmatų Lentos

V. MIKENAS

TSRS šachmatų meisteris

Taikos metu šachmatams Tarybų Sąjungoje visuomet priklausė žymi vieta sporto gyvenime. Bet tuomet tai buvo visiškai natūralu — Tarybų Sąjungos darbo žmonės labai mėgsta ir vertina tą kultūringą ir išmincingą žaidimą. Bet kas galėjo laukti, kad rūšiomis Tėvynės karo dienomis šachmatų kultūra išsilaikys prieškarinių pasiekimų lygį? Tačiau kaip tik tas nesugriaujamasis tarybinis žmonių atsparumas visose gyvenimo ir kultūros srityse ir sudaro tvirtą laidą Tarybų šalies pergalės kovoje prieš sužvėrėjusius vokiškus grobiukus.

Dabar, besibaigiant antriesiems karo metams, mes, tarybiniai šachmatininkai, drąsiai galime pavadinti šiuos 1943-uosius metus stambių pasaulinės reikšmės šachmatų rungtynių metais. Pirmiausia apžvelkime paskutinius penkis mėnesius — pradedant nuo praeitų metų gruodžio mėnesio.

1942 metų gruodžio mėn. pasibaigusios Tarybų Sąjungos sostinės šachmatų pirmenybės, skirtos Didžiosios Spalių Revoliucijos 25-erių metų sukakčiai paminėti, sutraukė žymiausias Maskvos pajėgas. Turnyre dalyvavo TSRS grosmeisteriai ir meisteriai, jau daug kartų pasirodę stambiose tarptautinėse pirmenybėse. Vėl pasiekė puikią pergalę jauniausias pasaulio grosmeisteris — 21 metų Vasia Smyslovas, Aviacijos instituto III-ojo kurso studentas. Visą turnyrą Smyslovas žaidė su dideliu pakilimu ir ištverme.

Antrą vietą užėmė Ukrainos TSR meisteris Boleslavskis, nedaug vyresnis už Smyslovą (Boleslavskui 22 metai!), o savo žaidimo kokybė labai primena jaunąjo grosmeisterio drąsą ir originalų žaidimo stilių. Trečią vietą atiteko grosmeisteriams Lilientaliui ir Kotovui, kurie visuomet užtikrintai užima aukštą vietą visuose šachmatų turnyruose. Ypač aukštai reikia įvertinti talentingojo Kotovo pasiekus rezultatus, nes jis dirba N. karinio fabriko vyriausiuoju inžinierium ir per visą karo metą tik pirmą kartą dalyvavo šachmatų turnyre. Šis turnyras sukelė didžiausią susidomėjimą šauniosios Raudonosios Armijos eilėse, kur yra labai daug šachmatų mėgėjų.

Bet tomis vienomis rungtynėmis negalėjo baigtis intensyvus Tarybų Sąjungos šachmatų gyvenimas. Visasajunginio Kūno Kultūros ir Sporto Komiteto nutarimu šių metų balandžio mėnesiu buvo užplanuotas visos Tarybų Sąjungos geriausių šachmatų meistrų suskrydis prie Uralo-Sverdlovsko mieste. Ten turėjo įvykti treniruotės turnyras, o be to, geriausieji meisteriai turėjo duoti moksliską savo kūrybos šachmatų teorijoje susumavimą. Kiek man žinoma, toks moksliskasis tikslas geriausiųjų šalies šachmatininkų suvažiavimas įvyko pirmą kartą pasaulyje.

Kandidatams į tą suvažiavimą nuo Maskvos miesto atrinkti vasario-kovo mėn. buvo įvykdytas eliminacinis meistrų turnyras,

kuriam teko dalyvauti ir man, kaip persikėlusiam gyventi Maskvoje. Šiame eliminaciniame turnyre sužaidžiau labai nevaisingai dėl rimtos turnyrinės treniruotės stokos, bet gyvendamas Maskvoje pasitengsiu, pavyti, kas nustota. Eliminacinis Maskvos meistrų turnyras pasibaigė gerai žinomo šachmatininkas meisterio leitenanto Ragozino ir naujo meisterio Zagorianskio pergale. Jie abu pasidalijo dvi pirmąsias vietas. Toliau sekė nusipelnęs meisteris Romanovskis, Alatorcevas ir Panovas. Į suvažiavimą gavo vykti Ragozinas ir Zagorianskis.

Sachmatų mėgėjai su dideliu nekantrumu laukė Sverdlovsko turnyro, kuriame turėjo pirmą kartą karo metu dalyvauti absoliutinis TSRS šachmatų čempionas, ordinu apdovanotas M. M. Botvinnikas. Jis paskutiniu laiku negalėjo skirti daug savo laiko tinkamai treniruotei, nes dirba inžinierium N. kariniame fabrike. Todėl jo šansai kėlė šiek tiek abejonių, ypač turint galvoje, kaip veržėsi į mūšį vis augantieji jaunieji TSRS šachmatininkų kadrų.

Bet Botvinnikas liko senu Botvinniku! Lengvai ir virtuoziskai jis nugalėjo savo karštus jaunus varžovus. Su didele persvara Botvinnikas laimėjo pirmąją vietą, parodęs, kad sujungtoms tautomis galutiniai sūriuskinus fašistinius grobiukus jis galės įrodyti savo pranašumą tarptautinėje plotmėje ir laimėti pasaulines pirmenybes.

Antrą vietą tame turnyre užėmė išbandytas turnyrų kovotojas, saulėtojo Azerbaidžano atstovas, meisteris Makogonovas. Toliau eina jaunieji talentai Smyslovas ir Boleslavskis, kuriems šiame turnyre nepavyko įrodyti karštos jaunystės pranašumo.

Žodžiu, šachmatų gyvenimas verda, jei dar turėsime galvoje, kad š. m. rugsėjo mėn. Maskvoje įvyks TSRS šachmatų pirmenybės dalyvaujant visiems Tarybų Sąjungos grosmeisteriams ir geriausiems meisteriams su Botvinniku ir daugelio tarptautinių rungtynių laimėtoju Floru priekšaky. Pasiruošimas toms pirmenybėms jau yra pačiame įkarštyje. Liepos 10 d. Maskvoje atidaromas sostinės meistrų mokomasis metodinis sambūris, po to eis eliminaciniai turnyrai.

Mokomasis turnyras užtruks du mėnesius. Per tą laiką TSRS visasajunginių šachmatų pirmenybių dalyvių supažindins su visais naujaisiais teoriniais tyrimais. Jie atliks intensyvią treniruotę.

Galima tikrai pasakyti, kad prasidedančios rugsėjo 1 d. visasajunginės pirmenybės, dalyvaujant žymiausiems meisteriams, bus viso šachmatininkų pasaulio dėmesio centre.

Lygiagrečiai intensyviai varomas masinis organizacinis darbas Raudonosios Armijos daliniuose, karo ligoninėse ir tarp mokyklinio jaunimo. Kovo mėn. atidarytas jaunųjų šachmatininkų klubas ir įvykdytas Maskvos moksleivių čempiona-

tas, kur laimėjo 14-metinis mokinyš Komisarovas, jaunas talentingas šachmatininkas, teikiąs didelių vilčių ateičiai.

Siomis dienomis Maskvoje atidaroma pirmoji jaunųjų šachmatininkų mokykla.

Prez. Rooseveltas Apie Nacių Samokslą Prieš Jį Teherane

PREZIDENTAS, APIE STALINĄ

Prezidentas Rooseveltas sakė, jog Stalinas patenkinamas geriausias jo vilčių. Vienas reporteris užklauso, ar Stalinas yra "rustas, šiurkštus". Prezidentas atsakė, jog Stalinas yra realistas, maždaug panašiai kaip ir pats prezidentas. O realistas — tai asmuo blaiiviai, tikroviškai žiūrįs į dalykus, kaip jie iš tiesų yra.

Praneš per Radiją apie Konferencijas

Prezid. Rooseveltas gruodžio 24 d. popiet kalbės per radiją ir plačiau praneš apie istorines savo konferencijas, kurias jis turėjo su premjeru Churchilliu ir Kinijos prezidentu Chiang Kai-sheku, su Stalinu ir Churchilliu ir su Turkijos prezidentu Ismetu Inonu.

Washington. — Besikalbėdamas su laikraščių reporteriais, prez. Rooseveltas pranešė apie nacių šnipų samokslą prieš jį Teherane, Irane. Hitlerio agentai tykojo nužudyti prezidentą, kaip kad sužinojo sovietiniai žvalgai. Tuomi premjeras Stalinas išpėjo

prez. Rooseveltą ir pasiūlė jam apsisistoti Erdvumoose. Šalia kurių stovi ir Anglijos ambasada; tad nereikės prezidentui rodytis gatvėse, kur jam grėsė pavojus iš nacių pusės. O Jungtinių Valstijų ambasada už visos mylios nuo Sovietų ir Anglijos ambasadų. Jeigu prezidentas apsisistotų nedidelyje savo ambasadoje, tai keliaujant jam kasdien į pasitarimus su Anglijos premjeru Churchilliu ir maršalu Stalinu ir grįžtant atgal, hitlerininkai gautų progą pasimot ant jo gyvybės. O konferenciją laikyti buvo sutarta sovietinei ambasadoje, kaip Erdvumoje.

Prez. Rooseveltas priėmė Stalino pasiūlymą ir apsisistotų Sovietų ambasados rūmuose. Dabar jis reporteriams sakė, jog iš tikrųjų Teherane, turbūt, yra užsilykę dar šimtai Hitlerio agentų.

Prezidentas pareiškė, kad jis tikisi, jog sumušus nacių, Teherano konferencijos pasėkoje, galima bus išvengti karo dabartinei žmonių kartai. Maršalas Stalinus sutiko su tokia prezidento nuomone.

Perversmas Bolivijoje

LA PAZ, Bolivija, gruod. 20. — Tapo nuverstas Bolivijos prezidentas Enrique Penaranda su savo valdžia. — Bolivija yra Pietų Amerikos respublika.

Raudonoji Armija užėmė dar kelis tvirtoviškus punktus Kirovogrado apylinkėse.

DARBININKŲ SVEIKATA

MITIMAS LAIKE NĖSTUMO

Didžiausia drama moters gyvenime yra nėštumas ir gimdymas. Taip pat tai yra didžiausia moters prievola — motinystė.

Daugelis moterų bijo nėštumo ir da labiau — gimdymo. O tikrinybėje tai nėra jokia liga, bet normali fiziologinė moters organizmo būklė.

Ir, kaip ir bet kokie fiziologiniai reiškiniai, taip ir nėštumas ir gimdymas sutampa su bendromis sveikatingumo ir higienos taisyklėmis.

Štai ką raportuoja 4 ginekologai (moteriškų ligų žinovai) žurnale "American Journal of Obstetrics and Gynecology." Tyrinėjo jie ir akyliai sekė būklę 216 nėščiųjų moterų, vienoje Bostono ligoninės klinikoje.

Tas nėščias moteris gydytojai egzaminavo, iš pradžių po kartą kas mėnuo, vėliau po kartą kas dvi savaitės, o paskutinį mėnesį — kas savaitę. Egzaminavo, tikrino jų sveikatos stovį, darė užrašus apie jų maistą. Ir štai išvados.

Kaip ir visur ir visada, taip ypač nėščiai moteriai, maistas ir mitimas turi vyraujančios veikmės.

Bent ketveriopai mitimas atsiliepia į motinystės eigą.

1. Yra tamprusis ryšys tarp nėščios moters mitimo, t. y. tarp jos dietos) ir tarp jos kūdikio gimimo metu. Kurių moterų per nėštumo laikotarpį maistas buvo netikęs arba stačiai blogas, tai ir visa kas blogaiėjo. Joms gimė negyvi kūdikiai. Arba, kad ir gyvi gimė, tai tuoj mirė, už dienos, kitos arba net už savaitės. Daugelis kūdikių apsigimė ligoti, netikusiai išvystyti. Daugelis gimė pirma laiku, nedanešioti. Arba, kad ir pilno laiko ir danešioti, tai "veiksminiai" buvo nedanešioti, gležnučiai ir opūs. Bet, kurių moterų dieta per nėštumo laikotarpį buvo gera arba ir labai gera (su vitaminų ir mineralų daidečiais), tai ir kūdikiai buvo gražūs, kaip agurkai.

2. Yra ženklingas ryšys tarpe nėščiųjų moterų dietos ir tarp pačios nėštumo eigos. Gerai mintancios moterys, nėščios būdamos, jautėsi gerai ir mažai tejaudė "blogumą ant širdies." Bet, kurių nėščiųjų moterų dieta buvo netikusi arba ir visai bloga, tai tos ir jautėsi labai blogai. Daugeli jų tasė vėmti ir daugeliui grėsė tamponių bei konvulsijų pavojus (preeclampsia). Tačiau vis dėlto netikęs nėščiųjų maistas labiau veikia kūdikį, nei pačią motiną, — kūdikiai labiau turi nukęsti.

3. Susektas taipgi ryšys tarp nėščios moters maisto ir tarp jos palago, t. y. ilgumo ir sunkumo gimdymo. Kurių motinų laike nėštumo mityba buvo bloga arba ir labai bloga, tai gimdymai buvo sunkūs, ilgi, su painioti, nežūrint to, kad jų kūdikiai gimdavo žymiai mažesni ir lengvesni. Gerai mintančių motinų kūdikiai gimė greičiau ir lengviau, nors ir buvo didesni.

4. Pažymėta taipgi ryšys tarp nėščios moters maisto ir pogimdinio laikotarpio. Kurios motinos per nėštumą netikusiai valgė, tai po gimdymo turėjo ilgiau išgyti ir sirguliuoti, nuo visokių susipainiojimų.

Dr. J. J. Kašiaučius.

UŽ LIETUVOS LAISVĘ

Vokiečių Planai Kolonizuoti Lietuvą 1914-1918 Metais

Nebe pirmą kartą lietuvių skaudžiai pajunta žiaurų vokiečių grobikų jungą. Jau prieš septynis šimtus metų grobikai kryžiuočiai buvo įsiveržę į mūsų žemes, lietuvius varėsi vergijon, o jų ūkius ir kitą turą grobėsi sau. Vėliau buvo užgrobtos ir išnaikintos lietuvių giminės Rytprūsiose ir Klaipėdos krašte. Ir 1914-1918 m., okupavę Lietuvą, jie visu smarkumu ėjo prie lietuvių žemių kolonizavimo. Šiam žiauriam darbui projektus rengė vokiečių profesoriai, įstaigų tarnautojai, dvarininkai, žurnalistas, pirkliai ir pramonininkai.

Pabaltijo barono Rorbacho projekto vokiečiai Lietuvoje turėjo supirkti visus dvarus ir juose apgyvendinti iš Vokietijos atvykusius dvarininkus ir kareivius. Po to būtų griebtasi lietuvių valstiečių žemių kolonizavimo. Į Pabaltijį jie buvo numatę atgabenti per du milijonų vokiečių valstiečių iš Pavolgės. Kito Pabaltijo barono Brodericho paruoštas kolonizacinis planas rėmėsi vietinių gyventojų iškėlimu iš gyvenamųjų vietų. Tai jis laiko "didžiausios svarbos tautiniu vokiečių reikalu." Jis siūlė, kad pirmiausia vokiečių didieji karo vadai būtų apdovanoti žemėmis nukariautame krašte, kur jie pasidarytų pirmais kovotojais už vokiečių tautinius reikalus. Po to ant nusavintų žemių jis siūlė didelėmis grupėmis apgyvendinti vokiečių valstiečius. Jei krašte bus vokiečių mokyklų, vokiečių dvarininkų, tai, pasak autoriaus, iškils vokiečių karinė jėga, kuri nesulaikoma ims prieš tvirtoves taip, kaip tai daro ginkluoti vokiečių kariai.

Vokietis Ostman savo kolonizacijos plane kalba apie vokiečių kareivius. Jis siūlė apdalinti žeme vokiečių karininkus, kareivius ir jų šeimas. Tuo būtų atsilyginta už jų nuopelnus tėvynei, o Vokietijai įsigytų tikrąsias vokiečių tvirtoves. Jis reikalauja grąžinti vokiečius kolonistus iš Rusijos ir juos apgyvendinti Lietuvoje bei Baltijos pro-

vincijose, o į Rusiją jis siūlo iškelti visus lietuvius, latvius ir estus. Jei šių vokiečių neužtektų istuštintam Lietuvos kraštui kolonizuoti, tad reiktų dar parsikviesti šiaurės germanų ir flamandų.

Pagal kitus vokiečių kolonizatorių planus buvo numatyta Lietuvos gyventojus iškelti į Vokietijos gilumą ir išblaškyti nedidelėmis grupėmis po dvarus ir miestus.

Nuo kolonizacijos projektų eita prie darbų. Buvo įsteigta istisa eilė draugijų, kurių tikslas — kolonizuoti Lietuvą vokiečiais. Tos draugijos kartu su kaizerine vyriausybe ruošė savo atstovų keliones į Lietuvą, apžiūrino dvarus, ūkius, sodybas, Lietuvoj gyvenančių vokiečių kolonijas ir atlikinėjo kitus parengiamuosius kolonizavimo darbus. Netenka abejoti, kad vokiečių kolonizaciniai planai būtų tapę žiauria tikrove, jei pirmąjį pasaulinį karą būtų laimėjusi Vokietija.

Sekdami kaizerinių imperialistų pėdomis, hitlerininkai šiuo metu Berlyne parengia dar biauresnius lietuvių išnaikinimo ir mūsų žemės kolonizavimo planus. Jau dabar tūkstančiai lietuvių neteko savo žemių, tapo bėgimais ir išvaryti į Vokietijos katorgos darbus. O į Lietuvą atgabenami kolonistai vokiečiai ir jų pakalikai olandų ir danų fašistai.

Tačiau ir šiame kare vokiečiams grobikams nepavyks įgyvendinti savo planų Lietuvoje. Raudonoji Armija sekmingai trauksina vokiečių grobikų armiją. Anglų - amerikiečių ir kitos sąjunginės armijos šias gaudas baigia naikinti Afrikoje. Nebetoli diena, kai šie grobikai bus sunaikinti visoje Europoje. Ir mūsų lietuvių ūkininkų pareiga — visomis priemonėmis prisidėti prie šių rudųjų plėšikų sunaikinimo. Vietoj lietuviškų ūkių ir inventorius, duokime kiekvienam iš jų po tris aršinas lietuviško podirvio.

P. Pakarklis

Kovokime iki Visiškos Pergalės

Niekuomet neužmirš Lietuvos darbininkai tarybinės valdžios metų — pirmųjų laisvo gyvenimo ir darbo metų.

Dabar, sėsdamasis prie tūščio pusryčių stalo, eidamas į fabriko kiemą pro hitleriškojo kumščio "tvarkos" palaikytojus, lietuvių darbininkas prisimena tarybinius laikus, kai jis buvo fabrike tikras šeimininkas, kai pas jį namie buvo pilna produktų.

Turėtos laisvės ir gerovės lietuvių darbininkas niekada neatsižadės. Jis nuolat už jį kovojo ir kovos. Jis visais būdais keršys vokiečiams okupantams už jo laisvės ir kitų pasiektų laimėjimų atėmimą, už visas mūsų tautai daromas skriaudas ir paniekimus. Nesulaikys jo nuo kovos ir jam iš paskos sekti pastatyti Paukščių, Urbonų agentai ir kiti gestapininkai. Šiems budeliams niekada nepadaryti lietuvių darbininko paklusni hitlerinei tvarkai.

Lietuviai darbininkai slapta veikia prieš hitlerinius okupantus. Štai ištrauka iš vieno Kauno priemiesčio slapto priešhitlerinio lapelio "Kovokim iki visiškos pergalės." Jame skaitome: "Prieš 6 dienas mūsų priemiesčių žaibo greitumu aplekė žinia apie sprogimus

katilinėje okupantui Dirmanui atiduotame fabrike, kuriame buvo gaminami įvairūs aprangos daiktai hitlerinei armijai. Dabar fabrikas visai sustojė veikęs. Naujų metų išvakarėse sužinojome kitą linksmą žinią. Du gestapininkai ir policininkas, vedusieji areštuotą susprogdintojo fabriko darbininką Vasiliauską, ant visados ištisės kojas K. gatvės patvoryje." Atsišaukimas baigiasi žodžiais: "Šie du paskutinių dienų įvykiai turi būti pavyzdžiu kiekvienam doram lietuviui. Keršykime žiauriesiems okupantams gadindami fabrikuose mašinas ir įvairias prekes. Sprogdinkime kiekvieną juos aptarnaujančią įmonę. Neduokime jiems pasinaudoti mūsų šalyje užgrobtais fabrikais ir prislėgtuoju turto. Tegu kiekvienas hitlerininkas susilauks K. gatvėje nušautųjų gestapininkų likimo."

Taip, dorieji lietuviai ginklo nepadėjo. Jie gerai žino, jog Lietuvą atgaus laisvę tik žlugus hitlerinei Vokietijai. Todėl jie įvairiausiomis priemonėmis ir kovoja prieš okupantus. Kiekvienas hitlerininkas padarytas nuostolis pagreitina jų pražūtį ir priartina mūsų pergalę.

"Už Tarybų Lietuvą"

Hitlerininko Šiurkės Liūdnas Galas

Hitlerininkas Šiurke atvyko į Pavingius kurti "naująją tvarką". Atvyko jis plikas, tačiau kupinas vilčių greitai "įsitaisyti." Pats pirmasis jo žygis buvo žemės įsigyti. Jo pastangomis, devynios lietuvių ūkininkų šeimos buvo iškrausytos iš savo ūkių, o žemė atiduoda jam, Šiurkei. Po to jis pasistengė, kad į jo tvartus iš aplinkinių ūkių suvartų padorų skaičių arklių, karvių, kiaulių. O kai vienas iš nuskriaustųjų ūkininkų Jonas Šukaitis, nesupratus aukštųjų "naujosios tvarkos" tikslų, atėjo skųstis pas patį Šiurkė, tai šis, nervingai žingsniuodamas po kambarį, apsiptojęs šaukė:

— Mes, vokiečiai, esame jūsų žemės išlaisvintojai! Mes nešame naują ordnųgą! Ar jūs tai suprantate, žemaitišes švein?! Raus!...

Netoli Pavingių, tankiuose miškuose, veikė partizanų būrys vadovaujamas Jono P. Partizanaus. Jau nudo bė ne viena hitlerininką, ir ne kartą buvo nutraukę svarbius telefono laidus. O neseniai jiems buvo tikra šventė: pavyko nuversti nuo bėgių iš Šiaulių į Prūsininkų Jonas Šukaitis, neapkrantą iš Lietuvos gyventojų atimtais grūdais. Kai valstiečiai pranešė apie atsisakiusio Pavingius Šiurkės šeimininkavimą, partizanai nutarė veikti.

Buvo nepaprastai rami ir tamsi naktis. Žemė kietai miegojo. Net mėnulis, ir tas, nutaręs pasilsėti, pasislėpė už debesų.

Bet partizanai ir šią naktį buvo pasirengę... Viskas buvo paruošta. Čirkštelėjo degtukas. Užsiliupsnojo žibalu apipiltas šienas, skaisčia šviesa nušviesdamas kiemą. Namas, kuriame gyveno Šiurkė, ėmė degti iš trijų pusių. Pats Šiurkė, pajutęs pavojų, pašoko iš lovos ir nespejęs apsilvilti, vienmarškinis bandė gelbėtis. Partizanų kulka jį užklupo kaip tik tuo metu, kai jis šoko pro langą.

Toks buvo Pavingių kolonizatoriaus, vokiečio okupanto Šiurkės liūdnas galas. St. Vaitkūnas.

Pirkdami karo bonus, mes suteikiame ginklų mūsų kariams.

MONTREAL, CANADA

Is Draugo A. Bimbos Prakalbu

Sekmadienį, t.y., gruodžio 5-tą dieną, montrealiečiams teko išgirsti garsaus rašytojo ir oratoriaus, A. Bimbos, kalbą. Prakalbos buvo suruoštos su koncertine programa. Publikos buvo nemažas skaičius. Kiekvienas, iš atsilankusių, tik spėjo į salę įeiti, dairėsi greičiau pamatyti šį visų laukiamą svečią. Kiekvienas norėjo paspausti dešinį šiam visų gerbiamaam svečiui. Apstojo me, lyg vaikai tėvą. O laikas bėgo, kaip paprastai. Prasidėjo programa. Rausvos palos atidengė ant scenos Jaunimo Chora. Jis padainavo Kanados himną ir keletą lietuviškų dainelių. Jaunimo Choru pasitraukus, jo vietą užėmė visu montrealiečių mylima muzikantė Sofija Juskevičaitė. Ji labai gražiai paskambino havajų gitara, už ką publika jai davė audringų aplodismentų. Ir vėl tingiai paloms prasiškleidus, ant scenos sėdėjo mūsų mylimas svečias su draugais montrealiečiais. Publika nutilo. Visi troško išgirsti svečio kalbą.

Programos vedėjas, draugas J. Urbonavičius, pirm svečio pakvietė J. Vilkeli turti keletą žodžių LL Draugijos reikalais. Draugui Vilkeliui baigus, tapo pakviestas kalbėti mūsų gerbiamaam svečias A. Bimba. Jis lėtai žingsniais, su draugiška šypsena veide, prasitartino prie garbiakalbio. Pradėjo savo kalbą: kaip jam atrodo Montrealo lietuviai ir kad jie gali išauklėti savo chorą skaitlingą ir visas kultūringas organizacijas.

Po draugo A. Bimbos trumpos kalbos, buvo padaryta pertrauka. Vėl programai prasidėjus, vyrų choras padainavo du daineles. Jaunuolis V. Adomonis pasakė labai juokingą monologą. Jis atvaizda-

vo Hitlerį ir jo planus. Užėmęs vieną valstybę, kaip maršavo kiton.

Programai pasibaigus, vėl buvo pakviestas kalbėti mūsų mylimas svečias A. Bimba. Draugas A. Bimba kalbėjo labai svarbiais klausimais — Sąjūnytų Tautų vieningumo galybė prieš fašistinę Ašį; mūsų visokia parama Kanados vyriausybės kariškoms pastangoms; Lietuva ir kaip mes galėtumėm pagelbėti jos žmonių išlaisvinimui. Minėtais klausimais draugas A. Bimba kalbėjo gana aiškiai ir ilgai. Tenka prisipažinti, kad mums, Montrealo lietuviams, retai tenka išgirsti tokių garbingų kalbėtojų kalbas, kaip draugo A. Bimbos. Ir jo šitas atsilankymas sustiprino mūsų montrealiečių. Atbudino mūsų norus daugiau dirbti visuomenės labui. Visu montrealiečių vardu linkiu draugui A. Bimbai pasekmingai atlikti savo maršrutą, laimingai grįžti namo ir vėl, progai pasitaikius, nepamiršti aplankyti montrealiečių.

— -- --

Is Naujos Partijos Susirinkimo

Ketvirtadienio vakare atsi- buvo Montrealo lietuvių naujos partijos mėnesinis mitingas. Kadangi ši partija dar gana jauna, nelabai skaitlinga nariais, tai dar vis neprisruošia naudingiems darbams. Susirinkime mažai kas buvo svarstoma. Minima partija buvo suruošusi vakariene, katra davė pelno penkiasdešimt dolerių. Vakarienės pelnas tapo paaukotas anglų darbininkų kam laikraščiai "Canadian Tribune."

Kadangi Kanadoj didelis trūkumas namų, žmonės gyvena krautuvėse, sklepuose ir kur tik begalima gauti vietos. Tad liko nutarta kreiptis į miesto valdybą, kad šie daly-

kai būtų sutvarkyti. Taipgi draugas J. Lesevičius išdavė raportą iš provincinės konferencijos, katra atsibuvo pabaigoj lapkričio, Montreale. Ir tuomi baigėsi susirinkimas.

Papuołė Po Gattevarkiu

Sekmadienio vakare papuo- lė po gattevarkiu lietuvis Girnius. Kaip ši nelaimė atsitiko, dar neteko aiškiai sužinoti. Nelaimingasis nuvežtas į St. Luke ligoninę ir mažai vilties pasveikimui.

Palangos Birutė.

Montello, Mass.

Masinis Lietuvių Susirinkimas Gerai Nusisekė

Gruodžio 5 d., Massachusetts Lietuvių Komiteto vietinis skyrius turėjo didelį parengimą, Lietuvių Tautiško Namo svetainėje. Apie septintą valandą vakaro žmonių prisirinko beveik pilna svetainė. Neilgai trukus prasidėjo programos pildymas.

Visų pirma Liuosybės Choro nariai, po vadovystės Geo. Steponavičiaus, padainavo Amerikos himną ir dvi lietuviškas dainas. Buvo visur garsinta, kad dainuos Aleksandras Vasiliauskas ir dvi vietinės solistės. Bet, ant nelaimės, A. Vasiliauskas nebuvo atvažiavęs; vietinės solistės taipgi nedainavo. Pirmininkas sakė, jog tas neįvyksta dėl tam tikrų priežasčių. Bet visgi rengėjai turėtų daugiau pasiaisiškinti...

Drg. D. M. Solomskas sakė prakalbą šių dienų politiniams klausimais. Pirmoje savo kalbos dalyje aiškino Amerikos lietuvių užduotis šio karo metu; papasakojo apie Pittsburo konferencijos jomarką; nurodė tarybininkų lietuvių siekius ir t.t. Plačiai išaiškino būsimo Demokratinio Lietuvių Suvažiavimo tikslą ir jo reikš-

(Tęsa 5-me pus.)

Lietuviai raudonarmiečiai yra apsupti meilės lietuvių liaudies ir jos veikėjų. Štai fronte matome poetę Salomėją Neris ir jos sūnelį, Kostą Korsaką, Lietuvių Rašytojų Unijos pirminką ir rašytoją Edvartą Mieželaitį tarpe lietuvių kovūnų.

Get in the Fight — Work at WRIGHT

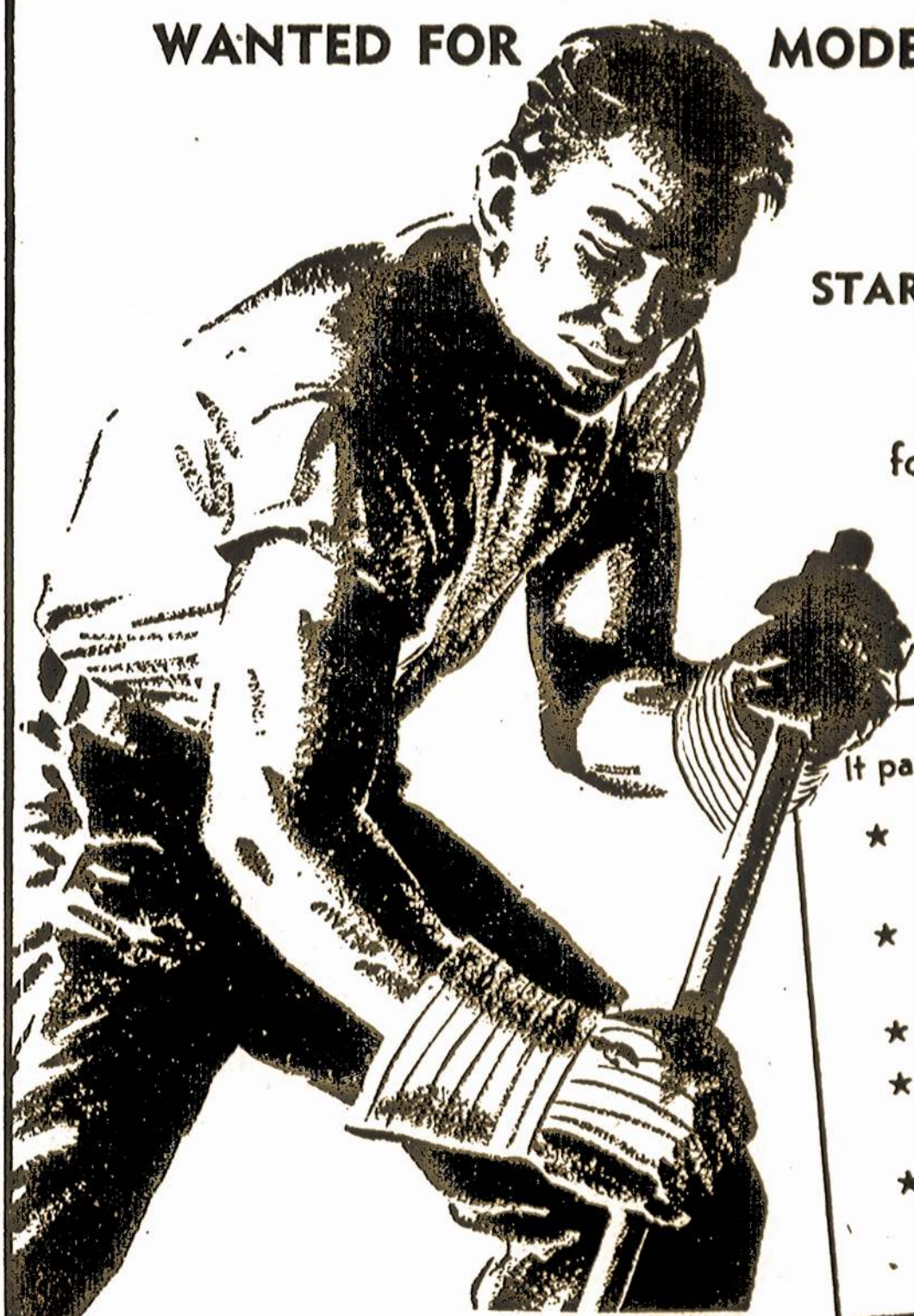
HUSKY MEN

WANTED FOR MODERN FOUNDRY

STARTING EARNINGS

\$44.20

for 48 hour week

It pays to work at WRIGHT

- ★ Time and one-half for overtime
- ★ Double time for seventh day
- ★ Bonus for night work
- ★ Hospital Insurance Plan
- ★ Group Insurance

Essential workers need release statement

WRIGHT EMPLOYMENT CENTER

TIMES SQUARE — 46th St. and Broadway

2nd floor of 1560 Broadway Entrance on 46th Street

Open: 9:00 A.M. to 8:30 P.M. — Mon. & Fri.

9:00 A.M. to 5:30 P.M. Tues., Wed., Thurs. & Sat.

PATERSON, N. J.

Employment Division - 245 Park Avenue
Public Service Buses No. 38 and 54 from
Paterson City Hall stop at our door.

WOOD RIDGE, N. J.

Employment Office - Administration Bldg.
Public Service Bus No. 68 or Olympic
Line Buses pass the Wood Ridge plant.

WRIGHT AERONAUTICAL CORPORATION • PATERSON, N. J.

Builders of Cyclone and Whirlwind Aircraft Engines

(209)

Kaip Vokiečiai Kolonizavo Baltijos Kraštus Kryžiaus Karų Gadynėje

Vokiečiai pirkliai jau nuo seniai plaukiojo Baltijos jūroje. Jie plaukdavo į Švediją, į rytinius Baltijos Jūros krantus, vedė prekybą su Norvegija ir rusų miestais. Saksonai 1143 metais organizavo Liubeko miestą. Tai buvo pirmas vokiečių miestas ant Baltijos Jūros kranto. Antroje dalyje 12-to šimtmečio vokiečiai pirkliai pradėjo organizuoti savo faktorias estų ir liuvų žemėse. 1201 metais jie įkūrė Rygą ant Dauguvos įtekėjimo į Baltijos Jūrą, kuri greitai virto vokiečių prekybos centru.

Pirmas Rygos vyskupas buvo Albertas, "tas purvinas Bremeno kanauninkas," kaip jį pavadino Karolis Marksas. Romos popiež. Innocentas III nuosirdžiai jam padėjo, nes netikinčiųjų vertimas į krikščionis siūlė naujus pelnų šaltinius. Romos popiežius karštai stėjo už kryžiaus karą prieš liuvus. Organizavosi specialiai Religinis Riterių Ordenas, panašiu būdu, kaip ordenai buvo organizuojami prieš musulmanus. Šis naujas ordenas pasivadino kardininkais. Romos popiežius užgėrė ordoną, o vokiečių imperatorių Oton IV dovanojo vyskupui Rygą ir jos apylinkes, nors jis jokių teisių neturėjo prie tų plotų.

J kardininkų eiles rinkosi masės visokių valkų ir nubankrutavusių riterių, trokstančių grobimo ir plėšimo keliu pralobti. Kardininkai netrukus užgrobė visą dabartinę Latviją. Po prievarta krikščio gyventojus, o nepaklusniusius žudė. Jie kurstė vieną prieš kitą tautes, kad neleidus joms susivienyti ir nusikratyti kardininkų jungo, "tos galvijoškos kultūros", — kaip pavadino K. Marksas, kuri pavertė reiškę nelaisvę, vergiją ir nelaimę. Vokiečiai vertė vietos gyventojus į baudžiauninkus ir jiems paklusnių ponų vergus.

I rytų Pabaltį netraukė vokiečių valstiečiai. Vyriausiai veikė riteriai - kardininkai ir bažnyčia. Ir todėl nesimatė tokio masinio žmonių naikimo, kaip kad kitose slavų vietose. Vietos gyventojai buvo labai persekiojami, bet nežudomi masiniais, nes kardininkai jų reikalavo, kaip darbo jėgos. Pabaltijos, dabartinę Latvijos, vietos gyventojams buvo palikta jų papročiai,

kalba, tik jie po prievarta apkrikštyti ir padaryti kardininkų vergais, ne taip, kaip Priemary, kur vokiečiai masiniai išžudė slavus. Kardininkai pavėgė liuvų (latvių) žemes, o veik tuo pat kartu danai pradėjo pavėgti estų žemes.

Užpuolimas ant Lietuvos
Antru svarbiu rajonu vokiečių kolonizacijos Pabaltijoj buvo prūsų žemės, gyvenusių į rytus nuo žemutinės Vislos upės. Čia vokiečių kolonizacija įvyko pasekmė lenkų kunigaikščių žioplumo, kurie sau į talką pasikvietė vokiečius prieš prusus. Ir tokiu būdu lenkai patys pasikvietė prie savo sienos pavojingą kaimyną.

1215 metais, tūlas Kristijonas, "dvokiantis minikas", kaip jį vadina K. Marksas, buvo paskirtas pirmu vyskupu Kulmėje. Tas patsai Romos popiežius Innocentas III suorganizavo kryžieivystės karą prieš eretikus prusus, kurie buvo dailis liuvų tautos.

Užpuolimui organizuotas specialis religinis riterių ordenas, kuris vadinosi Dobžinskio Ordonu. Jis neilgai išsilaikė — pakriko. Netrukus ten persikėlė Teutonų Ordenas, jau žinomas mums iš pirmiau.

Tuo pat kartu linkui prūsų žemės traukė jau vokiečiai miestiečiai, kurie ir organizavo miestus. Paskui juos ėjo ir vokiečiai valstiečiai kolonistai. Prūsai drąsiai priešinosi vokiečiams, bet galingesnių Teutonų Ordeno jėgų buvo įveikti ir negailestingai žudomi. Visi besipriešinanti buvo išžudyti. Kurie pasidavė, tai tiems gyvastų paliko, bet juos padarė vokiečių baudžiauninkais. Išdavikus, kurie padėjo vokiečiams, pakėlė į riterių eiles.

Romos popiežiai kvietė prie naujų kryžieivystės karų į Prūsiją, kaip išsireiškę Marksas, "naujas bangas vokiečių plėšikų ir kolonistų." I vokiečių priespaudą prūsai atsakydavo sukilimais. Ypatingai aštrus sukilimas buvo 1260 metais. "Tada, — rašo K. Marksas savo Chronologijos Užrašuose, — prasidėjo popiežių staugimas ir veidmainiškas šarlataniškas šmeižtų kampanija prieš 'laukinius barbarus,' pasekmė ko gausios vokiečių - barbarų puolės į Prūsiją."

Ilgų metų kova baigėsi

paveigimu prūsų. Pirmiau gražiai žaliavę laukai buvo paversti į dykumas. Bėgę 13-to šimtmečio buvo atliktas galutinas pavergimas prūsų.

Pas Teutonų Ordeną pradėjo įieškoti pagalbos Kardininkų Ordenas, kuris buvo bendromis jėgomis liuvų ir rusų sumuštą. Su Romos popiežiaus pagalba abu vokiečių ordenai apsiuviniojo 1237 metais. Jų milžiniški valdymai plotai apėmė visą pietinį ir rytinį Baltijos Jūros kraštą. Tokiu būdu ten susiorganizavo galinga teutiška kryžieivių valstybė.

Pradžioj 14-to šimtmečio buvo perkelta rezidencija teutiško ordono grosmeičiu į įkurtas Mirenburgo miestas, kuris 1309 metais virto ordono sostinė.

Ordenas siekė praplėsti savo žemes, pavergiant rusų žemes, kurios buvo į rytus, ir Lietuvos kunigaikštystės teritorijas. Ėjo žiauri kova, kuri 1242 metais atvedė prie Teutonų Ordono susirėmimo su rusų kunigaikščio Aleksandro Nevskio jėgomis. Garsusis mūšis ant ledo, Čudskoje (Peipus) ežero, užsibaigė visišku vokiečių sunaikinimu. Kaip K. Marksas sako, "niekšai buvo galutinai atmesti nuo rusų sienos". 1250 metais "vokiečiai šunes-ritieriai" buvo labai sumušti liuvų kunigaikščio Mindaugio, bet tas nesulaukė jų nuo tolimesnių užpuolimų ant Lietuvos žemės.

Per ištisą sekantį šimtmetį ėjo žiauri ir nerpertraukiama kova tarpe liuvų ir vokiečių. 1346 metais vokiečių ordenas įgijo estų žemes, kurios pirmiau buvo pavergtos Danijos. Ordenas išplėtė savo galią ir į vakarus, į Pamarį.

1230 metais Pamario kunigaikštis Sviatopolkas, pasinaudojęs Lenkijos silpnybe, susiskaldžiusios į kelias grupes, paskelbė savo nepriklausomybę. Jis pirmas iš vakarinųjų slavų kunigaikščių suprato, kokį pavojų sudarė Teutonų Ordono užgrobimo planai ir pradėjo prieš juos aštrią kovą. Jis suklė prieš vokiečius jų pavergtus prusus, sumušė vokiečių ordono jėgas atviroj kovoj ir kelis kartus sudegino kryžiuokų piliis. Vokiečių ordonui grumojosi pavojus nuo Pamario slavų kunigaikščio.

Bet vokiečių ordoną išgelbėjo lenkų kunigaikščiai, kurie ne tik nepalaukė Sviatopolko, bet patys įsiveržė į Pamarį ir tuo išgelbėjo vokiečių ordoną nuo pražūties. Sviatopolkas buvo priverstas, 1253 metais, pasirašyti su vokiečiais taiką. Bet Lenkija skaudžiai užmokėjo už savo kunigaikščių aklumą. Kovoj, prasidėjusioj už rytų Pamarį, po Sviatopolko mirties, laimėjo vokiečių ordenas — užgrobė Gdanską 1308 metais, ir tuo būdu uždarė Lenkijai Vislos upe išėjimą į Baltijos Jūrą. Vokiečių ordenas "atsidėkavodamas" Lenkijai už jos pagalbą kovoj prieš Sviatopolką, pradėjo žveriskai pulti ir naikinti jos plotus. Vokiečiai sistematiškai išdegindavo lenkų miestus, miestelius ir išpjaudavo gyventojus. Vokiečių ordono užkariautose vietose įsikūrė daug miestų. Teutonų Ordenas vedė energingą prekybą su Vakarų ir Rytų Europa.

Filmų aktorė Rita Hayworth buvo viena iš pasirašiusių peticiją Kalifornijos gubernatoriui Earl Warren, prašanči visiško išlaisvinimo 17-kos meksikonų kilmės vaikų, nu-teistų negarbingame Sleepy Lagoon suokalbyje. Rita yra Filmų Aktorių Gildijos (AFL) narė. Federated Pictures).

Springfield, Ill.

Gruodžio 3, 4 ir 5 dienomis buvo rodomi judami paveikslai apie didvyringas Stalingrado apgynimo kovas. Ruosta tikslu parodyti tas kovas ir gauti naujų skaitytojų anglų dienraščiui Daily Worker. Rode vakarais.

Ar buvau pamatyti paveikslų 4 dienos vakare. Žmonių buvo nedaug. Klausiau rengėjų, kiek buvo pirmą vakarą, sakė, kad buvo daugiau. Paveikslai buvo labai įžaidę. Tiesa, tai baisūs, labai baisūs paveikslai, bet tai tikri vaizdai karo. Kaip kurie žmonės nenori matyti baisių karo vaizdų, bet ką padarysi, kad taip yra.

Pradžioj rodė apie Amerikos orlaivyną, kaip jis veikia, kaip lavina jaunus vyrus skrajoti.

Kas dėl Stalingrado apgynimo, tai pirmiau parodė, kokis tas miestas buvo gražus, triobesiai naujos mados, kokių 8 aukštų, miestas gražus, su daug paminklų, graži vaikų aikštė, rodė ir vaikus, kaip jie mokinosi, žaidė, džiaugėsi gyvenimu.

Bet štai užpuolė žiaurūs vo-

kiečiai, pradėjo ant miesto kristi bombos, ardyti ir deginti jį. Vaikus ir civilius žmones skubėjo išvežti į saugesnes vietas. Prasidėjo žiaurūs bombardavimai, apsigynimas nuo priešo orlaivių. Degė nacių nušauti orlaiviai, degė ir gražūs miesto namai. Suardė priešai tokį gražų miestą, bet kova baigėsi nacių pralaimėjimu, o Sovietų Sąjungos armijos ir liaudies laimėjimu. Judis labai įdomus, nes tai tikros kovos laukų fotografijos.

Gruodžio 7 d. mirė Eva Milchunas, 55 metų. Paliko nuliūdime dukrą ir sūnų, kuris yra

armijoje. Palaidota miesto Oak Ridge kapuose. Išėkis, Eva, Amerikos žemėlį!

Gruodžio 8 dieną mirė Jurgis Didžbalis, apie 70 metų. Paliko nuliūdime dvi dukteris Cicilę ir Veroniką ir du sūnus — Joną ir Edwardą. Jonas yra armijos tarnyboj. Seniau dirbo anglies kasyklose, o dabar gyvena iš pensijos. Išėkis, Jurgi, mūsų šalies žemėlį!

A. Cėkanaukas.

F. W. SHALINS
(Shalinskas)

FUNERAL HOME

84-02 Jamaica Avenue

Opposite Forest Parkway

WOODHAVEN, N. Y.

★ ★ ★

Suteikiam garbingas laidotuves

\$150

Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.

Tel. Virginia 7-4499

CHARLES'
UP-TO-DATE

BARBER SHOP

K. DEGUTIS, Savininkas

Prieinamos Kainos

306 Union Avenue

Tarp Ten Eyck ir Maujer Sts.

Brooklyn

GERALPATYRĖ BARBERIAI

MATEUŠAS SIMONAVIČIUS

GRAZIAI ĮRENGTA SŪSIEJIMAMS ĮSTAIGA

Vietos ir importuotos degtinės ir vynai, geriausių bravorų alus ir šilius. Kada būsite Brooklyne, užeikite susipažinti.

Kiekvieną subatą karšta vakarienė. Atskiras kambarys užėjimui grupėms. Nedėliomis atdaras nuo 1 valandos dieną iki vėlai.

426 SO. 5th STREET,

BROOKLYN, N. Y.

Blokas nuo Hewes St. elevatorio stoties. Tel. Evergreen 4-9508

NAUDOKITĖS GERA PROGA

Per sekančias 30 dienų, mes darome šį specialų pasiūlymą savo seniems ir naujiems pacientams. Nepaisant didelio pakilimo kainų ant visų akinam naudojamų medžiagų, mes vis dar patarnaujame už senas žemas kainas.

30 Dienų
Nuolaida

Akiniai
už \$7.50

Atsilanke parodykite mums šį skelbimą ir mes duosime jums 10% nuolaidos. Kainas už vienos rūšies stiklus yra nustatytos taip žemos, kad pilnai patarnautume tik už \$7.50.

STENGER & STENGER, Optometrists
394-398 BROADWAY BROOKLYN, N. Y.

GREEN STAR BAR & GRILL

Lietuviškas Kabaretas

★ ★ ★
Kas nori gražiai laiką praleisti pasilinksminti ir pasižokti užsina pas "Green Star Bar and Grill" nes žino, kad visados bus patenkinti.

Parė Kiekvieną Šeštadienį
ATEIKITE PASIMATYTI SU GYVIAIS.
GERIAUSIAS ALUS BROOKLYNE

459 GRAND ST.

BROOKLYN, N. Y.

(Skersai nuo Republic Teatro)

Telefonas EV. 4-9698

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

**LAI DOTUVIŲ
DIREKTORIUS**

★ ★ ★

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksimė modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įrūšta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

★ ★ ★

**1113 Mt. Vernon St.
PHILADELPHIA, PA.**

Telefonas Poplar 4110

Sovietų moterys, dar išlikusios gyvos nuo nacių okupacijos, godžiai skaito Sovietų laikraščius. Per du metus jos nebuvo mačiusios sovietinio laikraščio.

NOTARY PUBLIC

MATTHEW P. BALLAS
(BELIAUSKAS)

LAISNIUOTAS GRABORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės pas mus. Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.

Puikiai įrengtos Dvi Koplyčios Duodamos Mylimiesiems Pašarvoti Dovanai

660 GRAND ST. --:-- BROOKLYN, N. Y.

Distinctive Style and Unexcelled Value in

Lady Crosby

DIAMOND ENSEMBLES

First in her heart - First in Quality

No. 070, Lady Crosby. Charming pair of 14K gold rings in matched design. Fine diamond in the engagement ring. Both Rings for \$65.00

No. 080, Lady Crosby. Matched lovely modern rings of 14K gold. Lovely diamond. Both for \$75.00

No. 100, Lady Crosby. Unique in style, exceptional in quality. This lovely pair of rings in 14K gold. Superbly brilliant diamond. Both for \$85.00

No. 120, Lady Crosby. Identical designs 14K gold rings with splendid diamond. Both for \$100.00

All "Lady Crosby" Ensembles in Attractive Presentation Box

ALL DIAMONDS ENLARGED TO SHOW DETAILS

Mažai rankšningiai prilaikys jums dailtę.

ROBERT LIPTON, Jeweler

701 Grand St. Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-2178

ATDARA VAKARAIŠ

New Yorko ir Apie linkės Žinios

Kariai Parvyko Atostogų

Pereitą šeštadienį lankėsi Laisvėje štabo saržentas Frank Yakštis, parvykęs iš Vermont atostogomis pasisvečiuoti pas žmoną Aną, LDS Centro raštinės darbininkų ir pas tėvus, Motiejų ir Marcele Jakščius, woodhaveniečius. Prano brolis Antanas, pajūrio sargybinių, šiuo tarpu būna Kalifornijoje.

Anksti rytą, netikėtai namiškiams, parvažiavo iš tolimos Arizonos korporalas Jurgis Kazakevičius pabuvoti šventėmis pas tėvus Oną ir Jurgį Kazakevičius ir sesutę Florence, 18 Stagg St. "Jeigu Vincas būtų namie, turėtume labai linksmas šventes," sako jaunutė Florence. Brolis Vincas yra išvykęs užjūrį ir jo nauja stotis dar nežinoma.

Leitenantas Ernestas Duben ir jo žmona May parvyko apsilankyti pas jos tėvą Frank Ramošką. Pranas Ramoška dar vis serga.

Gale pereitos savaitės parvyko pajūrio apsaugos kade-tas Edwardas Rutkūnas, siūnus žinomųjų Lituanica Sq. valgyklos savininkų Nelės ir Stasio Rutkūnų.

Puiki "Shower" Parė

Pereito šeštadienio vakarą, Balaženčių svetainėje, ant kam-pio Lorimer ir Ten Eyck gat-vių buvo smagi "shower" pa-rė Onai Sakalauskaitėi, gyve-nančiai Hampton, N. J. Parė surengė Onos draugė ir gipi-nės. Mat, Ona Sakalauskaitė 8 sausio apsisves su Al. Karėnu, taipgi iš Hampton, N. J. Parės gėspadinė buvo Mrs. Tamo-šiūnienė.

Peter Stalonas Išeina Tarnybon

Peter Stalonas, neseniai bai-gęs vaistinininko mokslą, šiomis dienomis išėina kariškon tar-nybon. Jo sesutė, Mrs. Fran-cyces Madwich, 119-17—146th St., So. Ozone Park, šeštadie-nio vakarą, gruodžio 18-tą su-ruošė broliui gražią išleistuvių sveigėlę Logan Inn patalpose, East New Yorke.

Petro brolis, Dr. Stalonas, jau nuo seniau randasi kariš-koj tarnyboj. Dr. Stalonas pe-reitais metais labai gražiai pa-rėmė lietuvių patrijotinę dar-bą, kada lietuviai pasimojo sukelti pinigų nupirkimui am-bulanso Raud. Kryžiui, apie tai sužinojęs Dr. Stalonas at-siuntė \$50.

Patrijotingiems jauniems profesionalams Stalonomis lin-kime geriausios kloties tarny-boje ir laimingai, sveikiems sugrįžti.

Elzbieta ir Petras Paškauskai.

Lankėsi Jūrininkas Kirtiklis

Pereitą pirmadienį lankėsi Vincas Kiraklis, jūrinin-kas, laike savo tarnybos su konvojais perplaukęs skersai ir išilgai daugelį jūrų. Jisai turi labai įdomių patyrimų, apie kuriuos šiuo tarpu dar ne laikas rašyti. Kirtiklis, beje, lankėsi Demokratinį Lietuvių Suvažiavime ir ten įteikė auką \$5, kuriuos sakė radęs Afri-koj ir nusprendęs pavežti ko-kiam geram tikslui.

Iš Sekmingo Demokratinio Lietuvių Suvažiavimo ir Masinio Mitingo

Demokratinį Lietuvių Suvažiavimo antroji, taipgi trečia (paskutinė) sesijos įvyko gruodžio 19-tą, puosnioj Web-ster Hall, 119 E. 11th Street, New Yorke.

Dar prieš 9 val. ryto pradė-jo būriais rinktis delegatai, dalyvavusieji išvakarėse įvy-kusioj pirmoj sesioj ir daug pribūnančių pirmu kartu. Iš Philadelphijos pribuvo skait-linga delegacija su daugeliu tenykščių žymių veikėjų. At-vyko daugiau newjeršiečių ir iš Conn. valstijos tie delegatai, kurie dėl darbo pirmoj sesioj negalėjo dalyvauti.

Pranas Jočionis, prezidiumo narys, pašaukia delegatus prie darbo. Prasideda sesijos. Šiuo tarpu suvažiavimas daugia-panašus į masinį mitingą—de-legatų daug. Šioj sesioj dele-gatų suregistruota 312 ir daly-vauja daug svečių.

Skaitoma ir diskutuojama daug rezoliucijų, duodama re-poratai ir jie diskutuojama-upas puikus, susitarimas ge-ras, tvarka pavyzdinga. Ran-dasi pora delegatų su ypatin-gai skirtingais rūpesčiais ap-ietuvą, negu turi kiti delega-tai. Jiems, kaip ir visiems, čia yra vieta išsikalbėti, delegatai išaiškina jiems neaiškumus ir rezoliucijos bei raportai prii-mami vienbalsiai.

Apie diskusijas tų rezoliuci-jų ir raportų plačiau matysime sekamosiose laidos, o pačios rezoliucijos ir raportai tilps spaudoje ištais. Šiuomi teks tenkintis priminimu, jog rezoliucijų buvo priimtos seka-mos:

Rėmimo Amerikos karo pa-stangų.

Užgriant prezidento Roo-sevelto vadovybę kare už vi-suotinę sumušimą - sunaikini-mą fašizmo.

Pasveikinimo Rooseveltui, Churchillui ir Stalinui.

Jungtinių Valstijų senato-riams raginant pasisakyti už subsidijas ir kainų kontrolę.

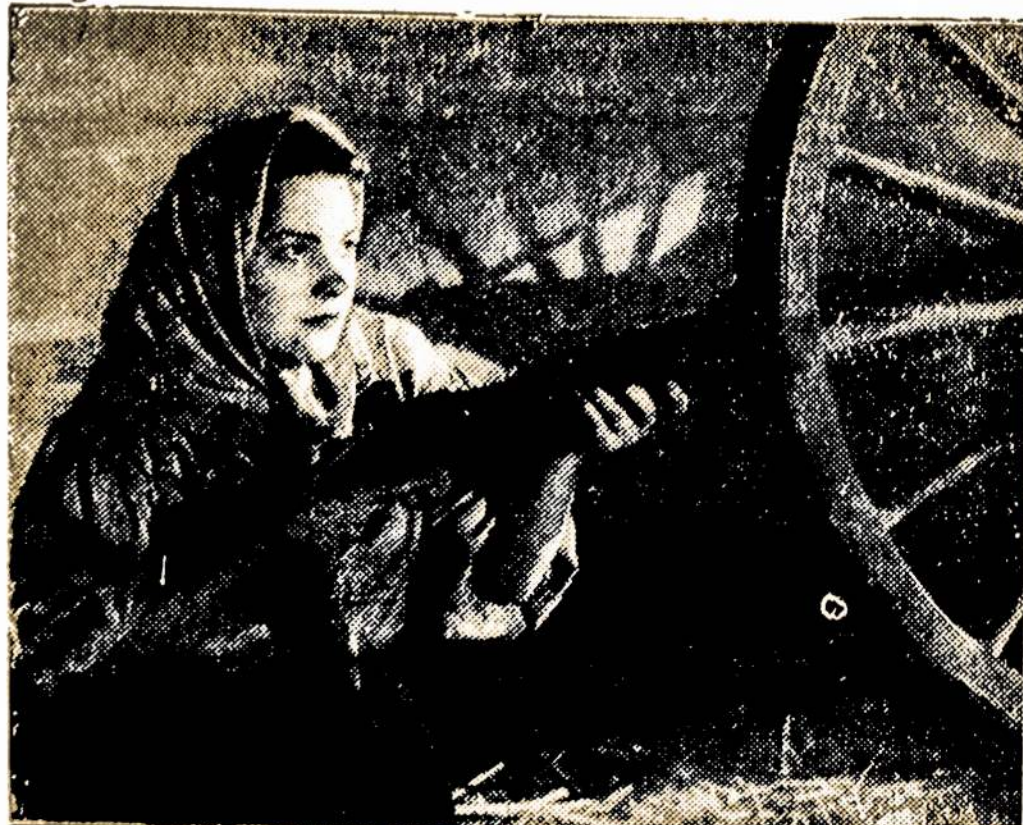
Paramos lietuviams raudon-armiečiams, pabėgėliams nuo hitlerizmo į Sovietų Sąjungą ir padėjimo atsisteigti Lietu-vos žmonėms, kada Lietuva bus išlaisvinta.

Davis'ui — Jungtinėms Tau-toms karo pašalpos klausimu.

Už prijungimą lietuviškųjų Suvalkijos ir ryt-prūsų sričių prie Lietuvos.

Organizacinė — rekomenduojanti įsteigti plačią tarybą su pildančiuoju komitetu New Yorke-Brooklyne su apylinkė-mis.

Keliais atvejais skaityta daug pasveikinimų, su kuriais aukų suplaukė virš \$3,400 ir paskutinėj sesioj, masiniame mitinge patys delegatai ir sve-čiai.

Anne Baxter rusės mergaitės kovotojos rolėje pirmoje Hollywoodo gamintoje apie Sovietų Sąjungą filmoje "The North Star," rodomoj vienu kartu dviejuose te-atruose—New Victoria ir RKO Palace, Broadway ir 46th ir 47th Sts., New Yorke.

Išleistuvės Nikodemo Pakalniškio

Pirmadienį, 27 d. gruodžio išeina Dėdės Samo tarnybon Nikodemas Pakalniškis. Jis yra Laisvės spauštuvės darbi-ninkas, Laisvės bendrovės Di-rektorių Tarybos narys ir me-nininkas-mėgėjas.

Pakalniškio išleistuvės įvyks šį ketvirtadienį, gruodžio 23 d., Laisvės salėje, 7:30 v. v.

Kviečiame visus brooklynie-čius susirinkti palinkėjimui mūsų veikėjui gero pasisekimo militarėje tarnyboje.

Rengėjai.

Ilgai Negirdėjo Nuo Sūnaus

Elzbieta ir Petras Paškaus-kai jau nuo pereito rugpjūčio nėra gavę žinios nuo sūnaus, korporalo Jono Paškausko, iki to laiko tarnavusio kur nors Pacifico salose. Tėvai jo pasiilgę, dėl jo likimo susirū-pinę, tačiau nusiminimui ne-pasiduoda. Jie tikisi, kad jų sūnus galėjęs būti vienu iš dau-gelio pasiųstų atsakomingsiems pareigoms kur nors į salas iš kur negali būti susisiekimo iki misija bus baigta. Jie žino, jog ištikus nelaimėi vyriausybė bū-tų jiems pranešus.

Jaunutis jų sūnus įstojo į laivyną liuosnoriu, tarnauja jau dveji metai.

E. Paškauskienė, apart pa-dėjimo greitesniai karo lai-mėjimui savo darbu siuvyklo-je, veikliai dalyvauja Moterų Apšvietos Klube, darbas pa-remia jo veiklą už greitesnį pergalę.

D.ė.

Shappes Pasiūstas Kalėjiman

Žymus priešfašistinis moky-tojas, Morris U. Schappes, au-ka anais metais buvusios ar-šios ablavos ant progresyvių mokytojų, kad pastoti kelią mokytojų unijos įsitvirtinimui, pereitą pirmadienį tapo pa-siūstas į kalėjimą, atskirtas nuo priešfašistinės kovos, ku-riose jis veikliai dalyvavo per daugelį metų.

Teismams išnešus nuosprendį prieš Schappes, buvo kreip-tasi į gubernatorių Dewey, bet ir tas neveikė, leido pasiūsti kalėjiman kovotoją prieš fa-šizmą vien tik dėlto, kad jis kovojo prieš Hitlerį jau dešim-tis metų atgal.

Išėidamas kalėjiman, Schap-pes reporteriams pareiškė: "Aš esu aukla fašistinių jė-gų šioje šalyje, kurioms, ne-laimei, dar vis leista veikti. Laiko tėkmė išaiškino bylą ir daugeliui tų žmonių, kurie iš-karto nesuprato jos. Ji prasi-dėjo laike isterijos prieš dar-bininkų ir progresyvišką judė-jimą. Vykdydams to nuosprendžio dabar, rodo, jog priešai Nacionalio vieningumo vis dar bando atsteigti piktą 1939-40 metų atmosferą. Nemanau, kad žmonės leistų jiems to at-siekti."

Žmonės pasipiktinę įkalini-mu anti-fašisto Schappes, tad dar smarkiau bombarduoja gubernatorių Dewey laiškais ir rezoliucijomis. Jose įrodinė-jama, jog įkalinimu Schappes padedama Hitleriui, prieš ku-rį kariavimui mūsų jaunimas gyvastis deda.

Hitleris, kaip žinia, sakėsi ir sakosi vedęs karą prieš ko-munizmą ir viską, kas progre-syviška, kas priešfašistiska.

Mūsų skaitytojai raginami remti šio biznierių, kurie skelbiasi dienraštyje Laisvėje.

Išvažiavo Pas Kariškius

Mary Pluta (Ašmenskaitė) išvažiavo į North Carolina at-lankyti savo vyrą Andrių, tar-naujantį kariuomenėj toj vals-tijoje. Jos sesuo Apolonija iš-važiavo Kalifornijon pas savo vyrą Ben Rudaitį.

Elmira Gustaitytė išvyko pas savo sužadėtinį Eddie Wilks, sutuoktuvėms. Jis tar-naujas Texas valstijoje.

Serga

Albinas Kulbokas jau ilgo-kas laikas kai serga. Iš syk buvo manyta, kad galės pa-tisveikti ir be operacijos, bet išbuvęs tula laiką Long Island College ligoninėj daktarai pri-ėjo išvados, kad reikalinga da-ryti operaciją. Keleta dienų atgal padaryta ant vidurių operacija. Manoma, kad neu-ilgo galės pasveikti. Albinas lo-žai malonaus būdo vyras, mo-ka sugyventi su visokių pažiū-rų žmonėmis. Jisai tarnauja policijos departamente.

Jojo gyvenimo draugė ir motina yra labai susirūpinę. Gyvenimo vieta 317—84th St., Brooklyn. Kurie norėtumėte ligonį aplankyti, dėl informa-cijų kreipkitės aukščiau nuro-dytu antrašu.

Pastarosiomis dienomis už-klupęs brooklyniečius šaltis menama pabūsiant ilgiau.

Le VANDA FUNERAL PARLORS

Incorporated
J. LEVANDASKAS
Graborius-Undertaker
337 UNION AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Tel. Stagg 2-0783
NIGHT — HAVEMeyer 8-1158.

J. GARŠVA

Graborius-Undertaker
Laidotuvių Direktorius
Išsamsuoja ir laidoja ant visokių kapinių.
VELTUI SERMENINE (KOPLYCIA)
Parsamdo automobilius ir ka-rietas veselijom, krikštynom ir kitkam.
231 BEDFORD AVENUE
BROOKLYN
Telephone: EVERgreen 8-9770

PIRKITE ANKSTI

holds any article until Christmas!

BULOVA
The Gift of a Lifetime!

Didelis pasirinkimas paskaidinimo Setų nuo \$1.95 ir aukštesn.

Ekspertas laikrodžių ir dirbinių taisytojas

Dailontus įdėdams jums belaukiant

\$37.50

Prices Subject to Federal Tax.

ROBERT LIPTON
JEWELER
701 Grand St.
Tel. Stagg 2-2173

PIRMUTINIS ir GERIAUSIAS BROOKLYNE LIETUVISKAS KABARETAS

STANLEY MISIUNAS
SAVININKAS
GERIAUSI GERIMAI IR
NAMIE GAMINTI UZKANDEIAI
DAUG STALU KOMPANIJAI
Iš kitur atvykusius svečius visuomet širdingai pavašinsime.

Plačiai žinomas bartenderys Vincentas Zvirblys ekstra gerai patarnauja. Todėl prašom visus dažnai ateiti į mūsų

PARAMOUNT CABARET
473 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.
Prie R.K.O. Republic Teatro Tel. EVERgreen 4-6864

LITUANICA SQUARE RESTAURANT

Stanley Rutkūnas
SAVININKAS

282 Union Ave.
BROOKLYN

Puikiausia Lietuvių Restauracija Brooklyne
Paukštienos pietai šeštadieniais, sekmadieniais ir legalėse šventėse
Kiekvieną dieną yra didelis pasirinkimas visokių v.l. jų
Tel. EVERgreen 4-9612

Lietuvių Kūro Kompanija

Nelaukite iki jūsų anglis išsibaigęs iki paskutiniam kavalkui, užsakykite iš anksto. Nes žiemą yra sunkus pristatymas anglies.

Mes taipgi aprūpinam aliejum tuos, kurie savo namuose turi Oil Burners. Kūro reikalu prašome kreiptis:

Tru-Ember Fuel Co., Inc.
496 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.
TELEFONAS EVERGREEN 7-1661